

Ár 2015, föstudaginn 19. júní, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Jón Magnússon, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Unnur Erla Jónsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 21/2015:**

M
gegn
F.

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 13. mars 2015, með kvörtun sóknaraðila, dags. 10. mars 2015. Með bréfi nefndarinnar, dags. 16. mars 2015, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 27. mars 2014. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 31. mars 2015, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi, dags. 14. apríl 2015.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar dags. 19. júní 2015.

II.

Málsatvik.

Þann 10. nóvember 2005, var gefið út skuldabréf nr. X, til varnaraðila, upphaflega að fjárhæð kr. 1.675.000. Útgefandi skuldabréfsins var A. Sóknaraðili undirritaði og tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð. Sama dag undirritaði sóknaraðili skjalið „*Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga [X]*“ Þar staðfesti sóknaraðili að hafa fengið upplýsingabækling í hendur í aðdraganda útgáfu skuldabréfanna og að hann hafi kynnt sér efni bæklingins. Jafnframt óskaði sóknaraðili eftir því að greiðslugeta skuldara yrði ekki metin sérstaklega.

Fyrir liggur skjalið Fjárhagsyfirlit – A, sem merkt er um útprentun 10.11.2005. Þar eru tilgreindar hreinar tekjur lántakans að fjárhæð 200.000. Greiðslubyrði lána fyrir lánveitingu er tilgreind kr. 27.000 en kr. 0 eftir lánveitingu. Að teknu tilliti til framfærslukostnaðar að fjárhæð kr. 112.873 er niðurstaðan sú að lántakinn telst hafa kr. 35.127 í afgang fyrir lánveitingu en kr. 62.127 eftir lánveitingu.

Þann 22. desember 2006, var gefið út skuldabréf nr. Y til varnaraðila, upphaflega að fjárhæð kr. 2.800.000, með 2. veðrétt í fasteign sóknaraðila að B. Útgefandi skuldabréfsins var A. Sóknaraðili undirritaði skuldabréfið og tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð. Sama dag undirritaði sóknaraðili skjalið „*Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga [Y]*“ Þar staðfesti sóknaraðili að hafa fengið upplýsingabækling í hendur í aðdraganda útgáfu skuldabréfanna og að hann hafi kynnt sér efni bæklingins. Jafnframt óskaði sóknaraðili eftir því að greiðslugeta skuldara yrði ekki metin sérstaklega.

Fyrir liggur skjalið Fjárhagsyfirlit – A, sem merkt er um útprentun 26.03.2015. Þar eru tilgreindar hreinar tekjur lántakans að fjárhæð 330.000. Greiðslubyrði lána fyrir lánveitingu er tilgreind kr. 60.000 en kr. 85.000 eftir lánveitingu. Að teknu tilliti til framfærslukostnaðar að fjárhæð kr. 112.873 er niðurstaðan sú að lántakinn telst hafa kr. 107.127 í afgang fyrir lánveitingu en kr. 82.127 eftir lánveitingu.

Skuldari leitaði eftir greiðsluaðlögun einstaklinga í samræmi við ákvæði laga nr. 101/2010. Óumdeilt virðist að samningur um greiðsluaðlögun var samþykktur og staðfestur en skuldari lést áður en greiðsluaðlögunartímabilið var liðið.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að að varnaraðili aflétti sjálfskuldarábyrgð sinni á veðskuldabréfum nr. X og Y.

Sóknaraðili vísar til þess að ekki sé deilt um það í þessu máli að sóknaraðili hafi gengist í ábyrgð fyrir skuldum lántakanda með undirritun á umrædd skuldabréf. Hins vegar sé ágreiningsefnið það hvort varnaraðili hafi virt samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sem hafi tekið gildi 1. janúar 2002.

Varðandi veðskuldabréf nr. X, þá hafi meira en helmingi af lánsfjár verið varið til greiðslu á skuldum greiðanda eða annarra hjá varnaraðila. Ljóst sé af gögnum málsins að sóknaraðili hafi staðfest með undirritun sinni að hann hafi fengið og kynnt sér bækling sparisjóðanna um sjálfskuldarábyrgðir. Sóknaraðili telur hins vegar að hann hafi aldrei fengið í hendur umræddan bækling eða að honum hafi verið kynnt að með undirritun sinni hafi hann verið að staðfesta að hafa kynnt sér bæklinginn.

Á skjalinu „*Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga*“, megi sjá að leiðbeiningar hafi verið skrifaðar af varnaraðila á skjalið varðandi það hvar sóknaraðili hafi átt að krossa við og einnig leiðbeiningar um hvar sóknaraðili hafi átt að setja upphafsstafi sína. Vegna þessa hafi sóknaraðili hakað við það að greiðslugeta skuldara yrði ekki metinn. Þar sem lánveitingin hafi farið yfir kr. 1.000.000 hafi þó varnaraðila verið skylt að greiðslumeta lántakanda. Þó telur sóknaraðili að greiðslumat hafi ekki verið gert heldur hafi fjárhagsyfirlit skuldara verið notað með óstaðfestum fjárhæðum og hafi enginn rökstuðningur verið á bak við þær fjárhæðir og sumar upplýsingar hafi ekki getað staðist, líkt og hvaða skuldir hafi verið greiddar upp með lántökunni. Sóknaraðili hafi velt fyrir sér hvers vegna engar breytingar vegna uppgreiðslu á þessum skuldum hafi verið getið í fjárhagsyfirlitinu.

Hvergi í fjárhagsyfirliti vegna lántökunnar hafi komið fram einhver breyting á skuldastöðu lántakandans. Ekki hafi verið hægt að sjá á fjárhagsyfirlitinu að gerð hafi verið grein fyrir því hvernig láninu yrði ráðstafað og hvaða skuldir yrðu greiddar. Þær skuldir sem hafi átt að greiða upp með lántökunni hafi hvergi verið tilgreindar, þrátt fyrir að meira en helmingi af lánsfjárhæðinni hafi verið varið til að greiða skuldir. Einnig hafi ekki verið getið um greiðslu á húsaleigu.

Sóknaraðili vísar til þess að fjárhagsyfirlitið hafi ekki verið kynnt honum, en ef talið verði að yfirlitið hafi uppfyllt kröfur greiðslumats, þá vísar sóknaraðili til þess að það hafi vissulega átt að merkja við hvort lántakandi hafi geta efnt skuldbindingar sínar síðar eða ekki. Skjalið hafi verið útbúið af sérfræðingum varnaraðila og því geri sóknaraðili þá kröfu á varnaraðili útfylli skjalið á réttan hátt og þannig að allar upplýsingar væri að sjá á skjalinu sem hafi varðað lántökuna.

Varðandi veðskuldabréf nr. Y, þá telur sóknaraðili að það hafi ekki verið tilgreint á skjalinu „*Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga [Y]*“ hvaða eign hafi verið sett að veði, en þó hafi það komið fram á veðskuldabréfinu sjálfnu. Sóknaraðili telur það verði að telja eðlilegt að krafa sé gerð til varnaraðila að skjal, sem hafi verið ætlað

til ábyrgðarmanna og útbúið af fjármálastofnun, sé rétt og útfyllt á réttum stöðum. Þá vísar sóknaraðili til þess að á skjalinu hafi ekkert verið valið við ráðstöfun lausafjár né hvort helmingi lánsfjár yrði varið til greiðslu á skuldum greiðanda eða annarra hjá varnaraðila. Einnig hafi hvergi komið fram hvaða skuldir hafi verið að greiða, eða hver greiðslubyrði lántaka hafi verið fyrir lántöku, með tilliti til þeirra skulda sem greitt hafi verið með lántökunni. Samt sem áður hafi sóknaraðili átt að geta staðfest þessar upplýsingar sem hvergi hafi verið að finna.

Af skjalinu megi sjá að fjárhagsyfirlitið hafi enn verið í vinnslu og hafi verið breytt 22. desember 2006. Því hafi skjalið enn verið í vinnslu sama dag og veðskuldabréfið hafi verið undirritað.

Sóknaraðili telur að ef fjárhagsyfirlit lántaka eigi að geta gagnast sem greiðslumat, þá verði allar upplýsingar að koma fram og hvaða forsendur séu fyrir hverri tölu fyrir sig, þ.e. hvað sé að baki hreinum tekjum, föstum kostnaði og sundurliðun á greiðslu skulda. T.a.m. hafi hvergi verið gert ráð fyrir skuld vegna bifreiðakaupa eða rekstur bíls, sé það borið saman við lið 5.5. í skattframtali frá árinu 2007 vegna tekna ársins 2006, þar sem þar hafi komið fram skuld vegna bifreiðakaupa en eftirstöðvar í lok árs 2006 hafi verið kr. 423.879. Einnig hafi hreinar tekjur samkvæmt fjárhagsyfirlitinu verið kr. 330.000 á mánuði, bæði fyrir og eftir lánveitingu. Því beri ekki saman við staðgreiðsluyfirlit RSK fyrir árið 2006. Þar hafi komið fram að reiknað endurgjald hafi verið kr. 200.000, fyrir hvern mánuð árið 2006. Í skattframtali árið 2007 vegna tekna árið 2006, hafi komið fram að reiknað endurgjald fyrir árið 2006 hafi verið kr. 2.808.000 og hreinar tekjur af eigin atvinnurekstri hafi verið kr. 953.213. Greiðslur í lífeyrissjóð hafi verið kr. 96.000 og því hafi stofn til útreiknings tekjuskatts og útsvars verið kr. 3.665.213 og greidd staðgreiðsla hafi verið kr. 566.292. Ráðstöfunartekjur lántaka á árinu 2006 hafi því verið kr. 3.097.921, sem hafi gert ráðstöfunartekjur á mánuði kr. 258.244 en ekki kr. 330.000 á mánuði eins og fram hafi komið í fjárhagsyfirliti. Það sé því mismunur upp á kr. 71.756. Ef hreinar tekjur í fjárhagsyfirlit hafi verið áætlað kr. 71.756 hærrí en raunverulegar tekjur lántakanda, telur sóknaraðili að það geti verið að aðrar tölur í fjárhagsyfirliti hafi verið vanmetnar, eða verið settar fram án rökstuðnings, þ.a.l. hafi fjárhagsyfirlitið getað litið betur út en í raun og skv. fjárhagsyfirlitinu hafi lántaki getað haft kr. 82.127 í afgang eftir að hafa greitt allar skuldbindingar sínar ásamt framfærslukostnaði. Greiðslubyrði lána hafi verið kr. 60.000 fyrir lánveitingu en kr. 85.000 eftir lánveitingu á mánuði. Ósundurliðaður fastur kostnaður hafi nú verið kr. 50.000 bæði fyrir og eftir lánveitingu á mánuði. Ósundurliðaður framfærslukostnaður hafi verið kr. 112.873 á mánuði. Afgangur fyrir lánveitingu hafi verið kr. 107.127. Afgangur eftir lánveitingu hafi verið kr. 82.127 á mánuði. Breyting á mánuði hafi verið kr. 25.000 og breyting á ári hafi verið kr. 300.000. Heildartekjur í dálknum lykiltölur hafi verið kr. 2.304.000, en samt hafi hreinar tekjur fyrir og eftir lánveitingu verið kr. 330.000 á mánuði. Því sé ljóst af framangreindu, að fjárhæðir í fjárhagsyfirliti hafi ekki stemmt saman. Þar sem hreinar tekjur hafi verið kr. 258.244 á mánuði skv. skattframtali, í stað kr. 330.000 á mánuði, og því hafi lántakandi aðeins haft kr. 10.371 í afgang á mánuði en ekki kr. 82.127. Sóknaraðili vísar til þess að það sé of mikill mismunur. Því telur sóknaraðili að það sé ómögulegt að líta á fjárhagsyfirlit lántaka sem greiðslumat vegna lánveitingar. Telur sóknaraðili að í fjárhagsyfirlitum vegna umræddra skuldabréfa séu upplýsingar ekki réttar þar sem það hafi vantað inn upplýsingar og að auki hafi upphæðir ekki verið sundurliðaðar.

Sóknaraðili vísar í mál úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 1/2008, nr. 1/2005, nr. 3/2008 og nr. 2/2008.

Þann 31. desember 2011 hafi síðast verið send tilkynning um stöðu umræddra lána. Eftir að lántakandi hafði leitað eftir greiðsluáðlögun í samræmi við ákvæði laga nr.

101/2010 hafi ekki borist tilkynning varðandi ábyrgðir til sóknaraðila. Því vísar sóknaraðili til d. liðar 7. gr. laga um ábyrgðarmenn nr. 32/2009.

Sóknaraðili telur að það sé í höndum starfsmanna fjármálafyrirtækis að leiðbeina og kynna þeim sem hyggjast gangast undir ábyrgðir þeirra skyldur, en það hafi ekki verið gert í máli þessu.

Sóknaraðili telur rétt að áréttu að hann hafi aldrei fengið afhenta upplýsingabæklinga um sjálfskuldarábyrgðir þar sem lántakandi hafi sjálfur komið með gögn til undirritunar að heimili sóknaraðila þar sem gögnin hafi verið undirrituð.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað þar sem hann hafi uppfyllt öll skilyrði umrædds samkomulags.

Varnaraðili telur að það sé ekki með öllu ljóst á hvaða grundvelli sóknaraðili byggji kröfur sínar í máli þessu. Varnaraðili hafi því dregið ákveðnar ályktanir af kvörtun sóknaraðila og hafi lagt þann skilningi í efni kvörtunarinnar að í henni sé byggt á því að aflétta eigi ábyrgðum sóknaraðila gagnvart varnaraðila á þeim grundvelli að varnaraðili hafi ekki fylgt fyrirætlum samkomulagsins í einu og öllu í aðdraganda stofnunar skuldbindinga sóknaraðila. Hafi þar fyrst og fremst verið lögð áhersla á að greiðslumöt hafi ekki verið framkvæmd eða eftir atvikum ekki verið kynnt sóknaraðila, upplýsingabæklingur um sjálfskuldarábyrgðir hafi ekki verið kynntur sóknaraðila sérstaklega og ekki hafi verið gerð grein fyrir því hvort andvirði veðskuldabréfs nr. Y, hafi átt að ráðstafa að meirihluta upp í skuldir eður ei. Virðist sem sóknaraðili byggji kröfur sínar öðru fremur á því að greiðslumöt hafi ekki verið framkvæmd, þrátt fyrir að hann hafi verið grandsamur um framkvæmd þeirra og hafi haft afrit af þeim undir höndum.

Varnaraðili vísar til þess að ábyrgðarsamkomulagið hafi hvorki lagagildi né hafi falið í sér ófrávíkjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafi haft þær afleiðingar að ógilda beri ábyrgðaryfirlýsingu, hafi samkomulaginu ekki verið fylgt til hlítar. Það sé afstaða varnaraðila að meta þurfi allar aðstæður við lánveitingu, samning aðila og önnur atriði sem hafi geta varpað ljósi á hvort ógilda beri ábyrgðaryfirlýsingu og þá í samræmi við 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerna. Sóknaraðili hafi ekki byggt á fyrrgreindu ákvæði ógildingarreglna samningalaga og af þeirri ástæðu sé ómögulegt að fallast á kröfur hans. Það breyti því þó ekki að jafnvel þótt litið yrði til þess hvort hinar umræddu ábyrgðir séu ógildanlegar með vísan til 36. gr. sml., þá séu skilyrði fyrir ógildingu á grundvelli ákvæðisins ekki uppfyllt í málinu. Varnaraðili vísar í dóm Hæstaréttar í máli nr. 116/2010 og úrskurð úrskurðarnefndar nr. 10/2011.

Varnaraðili vísar til þess að greiðslumöt hafi verið framkvæmd í aðdraganda beggja hinna umræddu lánveitinga. Mötin hafi staðfest að útgefandi skuldabréfanna, hafi verið fær um að greiða af skuldbindingum sínum. Umrædd möt hafi hugsanlega ekki verið kynnt fyrir sóknaraðila en það hafi ekki síst stafað af því að sóknaraðili hafi lýst því sérstaklega yfir að hann hafi ekki haft þörf fyrir greiðslumöt á aðalskuldara, enda hafi hann hafnað því að þau yrðu unnin.

Það sé mat varnaraðila að skortur á kynningu á greiðslumati, þ.e. ef í ljós hafi komið að greiðslumötin hafi ekki verið kynnt sóknaraðila, þá nægi það ekki eitt og sér til þess að ábyrgðarskuldbinding verði talin ölögmæt eða ógildanleg.

Þá sé augljóst að kynning á greiðslumötunum hafi aðeins staðfest það mat sem sóknaraðili hafi greinilega haft á stöðunni, þ.e. að útgefandi skuldabréfanna hafi verið fullfær um að greiða af skuldbindingunum. Því geti það ekki verið forsenda fyrir því að fella niður skuldbindingar sóknaraðila. Þess fyrir utan hafi verið ljóst að niðurstaða

greiðslumata hafi ekki verið ákvörðunarástæða af hálfu sóknaraðila enda hafi hann hafnað því sérstaklega að þau yrðu framkvæmd. Þá sé rétt að áréttta að greiðslumat geti aldrei sagt til um framtíðar greiðslugetu og því geti vanskil á skuldbindingunum í dag ekki falið í sér réttlætningu til niðurfellingar ábyrgðanna.

Sóknaraðili hafi staðfest sjálfur að sér hafi verið afhentur upplýsingabæklingurinn í aðdraganda beggja skuldbindinganna og ennfremur að hann hafi kynnt sér efni hans. Því sé ekki þörf á frekari rökstuðningi vegna þessa atriðis af hálfu varnaraðila enda verði sóknaraðili sjálfur að bera ábyrgð á því að hafa staðfest að hafa fengið og kynnt sér efni bæklingins, ef raunin hafi verið önnur.

Sóknaraðili bendir á að ekki hafi verið gerð sérstaklega grein fyrir því vegna veðskuldabréfs nr. Y, hvort ráðstafa hafi átt meira en helmingi lánsfjár til greiðslu á skuldum eður ei. Í fyrsta lagi verði að telja að sóknaraðili hafi við undirritun skuldabréfsins verið fullkomlega ljóst að lánsfé hafi átt að nýtast til fasteignakaupa af hálfu útgefanda skuldabréfsins, tengdaföður sóknaraðila. Ætla megi að sóknaraðili hafi verið grandsamur um þetta vegna fjölskyldutengsla sinna við útgefanda skuldabréfsins og þá sé einnig hægt að draga þá ályktun af tilgreindum tryggingum samkvæmt bréfinu. Ásamt sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila hafi verið veittur 2. veðréttur í hinni nýkeyptu fasteign að B. Í öðru lagi segir í 4. gr. ábyrgðarsamkomulagsins: „*Efráðgert er að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán skuldara hjá fjármálafyrirtæki, skal ábyrgðarmaður staðfesta skriflega að honum hafi verið kynnt um þær ráðagerðir*“. Það hafi ekki legið fyrir að ráðgert væri að verja meira en helmingi lánsfjár til endurgreiðslu skulda og því hafi verið óþarft að kynna ábyrgðarmanni það sérstaklega.

Sóknaraðili hafi sýnt skýran vilja í verki til að undirgangast hinar umræddu ábyrgðir. Hann hafi undirritað bæði skuldabréfin, hafi hafnað framkvæmd greiðslumats og hafi undirritað síðari skilmálabreytingar vegna bréfanna án athugasemda. Þá vísar varnaraðili til þess og ítrekar að greiðslugeta skuldabréfanna hafi verið metin jákvæð.

Sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á, að það væri að nokkru leyti ósanngjarnt eða ólöglegt að hann sé bundinn við samþykki sitt fyrir hinum umræddu ábyrgðarskuldbindingum sem hann hafi undirgengist gagnvart varnaraðila.

Varnaraðili hafnar því að þeir úrskurðir sem sóknaraðili hafi vísað til í kvörtun sinni hafi fordæmisgildi í fyrirliggjandi máli þar sem niðurstaða úrskurðanna hafi byggt í öllum tilvikum öðru fremur á því að greiðslumat hafi ekki verið unnin. Þannig hafi ekki legið fyrir hvort greiðslugeta aðalskuldara hafi verið jákvæð eða neikvæð og ekki hafi verið hægt að staðfesta að ábyrgðarmaður hefði, þrátt fyrir grandsemi um neikvæða greiðslugetu, undirgengist ábyrgð. Hins vegar hafi greiðslugetan í þessu máli verið metin jákvæð og það hafi ennfremur legið fyrir að niðurstaða matanna hafi ekki verið ákvörðunarástæða fyrir sóknaraðila sem hafi fyrir sitt leyti hafnað framkvæmd þeirra. Þeir úrskurðir sem sóknaraðili hafi vísað til hafi því greinilega ekki fordæmisgildi í máli þessu. Þó verði ekki fram hjá því litið að fyrir hendi sé fordæmi frá Hæstarétti Íslands í máli nr. 343/2012. Í umræddu máli hafi veðsali byggt á því að ógilda bæri skuldbindingu hennar þar sem hún hafi fengið ófullnægjandi upplýsingagjöf frá banka, brotið hafi verið gegn ábyrgðar-samkomulaginu og því væru fyrir hendi forsendur samkvæmt 36. gr. sml. til að víkja veðsetningunni til hliðar. Í málinu hafi Hæstiréttur komist að þeirri niðurstöðu að annmarkar hafi verið á upplýsingagjöf bankans til veðsala þar sem ósannað hafi verið að henni hafi verið kynnt niðurstaða greiðslumats á aðalskuldara. Hins vegar yrði að líta til þess að niðurstaða greiðslumatsins hafi verið jákvæð og að veðsali hafi borið fyrir dómi að hún hafi undirritað skuldabréfið sem veðsali, þótt henni hafi verið kynnt niðurstaða þess fyrir veðsetningu. Yrði því hvorki talið ósanngjarnt né andstætt góðri viðskiptavenju að halda ábyrgðinni upp á veðsalann.

Með vísan til þess sem að framan hafi verið rakið telur varnaraðili að hann hafi í öllum meginatriðum farið að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og að meintir annmarkar sem nefndir hafi verið í kvörtuninni eigi ekki að leiða til ógildingar framangreindra ábyrgðaryfirlýsinga.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að ógildingu sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila vegna skuldabréfa nr. X upphaflega að fjárhæð kr. 1.675.000, og nr. Y, upphaflega að fjárhæð kr. 2.800.000, sem gefin voru út af A.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dags. 1. nóvember 2001, tekur meðal annars til sjálfskuldarábyrgðar á skuldabréfalánnum, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en 1.000.000 kr. Tryggt skal að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgð enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það.

Í 4. gr. samkomulagsins er fjallað um upplýsingagjöf til ábyrgðarmanns áður en til skuldaábyrgðar er stofnað. Ákvæðið felur í sér að greiðslumat skuli gert á greiðanda og að ábyrgðarmanni gefist færi á að kynna sér matið.

Í 1. mgr. 4. gr. samkomulagsins er kveðið á um það að fjármálafyrirtækjum beri að gefa út upplýsingabækling um skuldaábyrgðir og veðsetningar og dreifa með skjölum sem afhent eru ábyrgðarmönnum til undirritunar og með undirritun lánsúmsóknar eða annarra gagna sem fyllt eru út í tengslum við afgreiðsluna skal ábyrgðarmaður staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um ábyrgðir.

Í 2. mgr. 4. gr. samkomulagsins ræðir um hvernig ábyrgðarmaður skal með undirritun sinni staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklingsins og staðfesta sérstaklega ef það á við að honum sé kunnugt um að ráðstafa eigi meira en helmingi lánsfjárhæðar til uppgreiðslu eldri lána.

Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Ef niðurstaða greiðslumats bendir til að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Í 5. gr. samkomulagsins er fjallað um upplýsingagjöf til ábyrgðarmanns eftir að til skuldaábyrgðar eða veðsetningar er stofnað. Kemur þar m.a. fram að fjármálafyrirtæki skal um hver áramót tilkynna ábyrgðarmanni skriflega um hvaða kröfum hann er í ábyrgðum fyrir, hverjar eftirstöðvar þeirra eru, hvort þær eru í vanskilum og hversu mikil vanskil eru ef um þau er að ræða.

Ljóst er að sóknaraðili óskaði eftir því að greiðslugeta skuldara yrði ekki metin en þar sem umrædd skuldabréf voru að fjárhæð kr. 1.675.000 og kr. 2.800.000 bar varnaraðila að greiðslumeta skuldara skv. 3. gr. samkomulagsins. Verður lagt til grundvallar að greiðslugeta lántakans hafi verið metin með þeim fjárhagsyfirlitum sem að framan er lýst og að niðurstaða þeirra hafi orðið sú að skuldari væri fær um að framfæra sig og standa við skuldbindingar sínar með mánaðarlegum tekjum og ætti þá nokkuð eftir. Ekkert er hins vegar fram komið um að yfirlitin hafi verið kynnt sóknaraðila en sóknaraðili hafði hafnað því að greiðslumat yrði unnið. Það verður í sjálfu sér ekki talið varða ógildingu ábyrgðaryfirlýsinganna að jákvæð greiðslumöt hafi

ekki verið kynnt sóknaraðila við þessar aðstæður, enda virðist útilokað að hann hefði hafnað því að gangast í ábyrgðina vegna þeirra gagna.

Sóknaraðili byggir á því að greiðslumötin séu efnislega röng og að varnaraðili hefði með réttu átt að kynna honum að lántakinn stæðist ekki greiðslumat. Í því efni verður að líta til þess að jafnvel þótt að fullu sé tekið tillit til athugasemda sóknaraðila varðandi tekjur lántakans eins og þær birtust á skattframtölum hans, haggar það ekki við því að niðurstaða greiðslumatanna var jákvæð. Fæst ekki séð að sóknaraðili hafi hnekkj þeirri niðurstöðu.

Einnig er ljóst að sóknaraðili hakaði við að hafa fengið afhenta upplýsingabæklinga um sjálfskuldarábyrgðir og kynnt sér þá. Getur hann ekki byggt rétt á því nú gagnvart varnaraðila að þessar yfirlýsingar hans hafi verið að engu hafandi.

Fæst samkvæmt öllu ofangreindu ekki séð að það sé ósanngjarnt af varnaraðila að bera umræddar ábyrgðarskuldbindingar fyrir sig. Aðrar athugasemdir sem sóknaraðili hefur gert við aðdraganda umræddrar lánveitingar eða síðari atvik geta heldur ekki leitt til þeirrar niðurstöðu Verður kröfum sóknaraðila um ógildingu þeirra því hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Öllum kröfum sóknaraðila, M, á hendur F, er hafnað.

Reykjavík, 19. júní 2015.

Haukur Guðmundsson

Jón Magnússon

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Unnur Erla Jónsdóttir